

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Bankovní systémy ve vybraných zemích

Banking systems in selected countries

Veronika Slámová

Plzeň 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Bankovní systémy ve vybraných zemích“

vypracoval/a samostatně pod odborným dohledem vedoucí/vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 21.04.2022

v.r. Veronika Slámová

Poděkování

Nejprve bych chtěla poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Ing. Janě Šturcové Ph. D. za její odbornou pomoc, cenné rady, připomínky a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnovala. Rovněž za trpělivost, kterou se mnou měla a v poslední řadě za její čas, který se mnou trávila ať osobně či na dálku. Dále bych chtěla poděkovat celé mé rodině a mým kamarádům, kteří mě po celou dobu studia plně podporovali a věřili ve mě.

Obsah

Úvod	7
Cíl a metodika	8
1 Bankovní systém	9
1.1 Jednostupňový bankovní systém.....	10
1.2 Dvoustupňový bankovní systém	10
1.2.1 Uspořádání bankovního systému	11
1.2.2 Centrální banka	12
1.2.3 Funkce centrálních bank	13
1.2.4 Obchodní banka	17
1.2.5 Zásady činností obchodních bank.....	19
2 Bankovní systém České republiky.....	20
2.1 Historie bankovníctví v České republice	20
2.2 Centrální bankovníctví	21
2.2.1 Česká národní banka	21
2.2.2 Bankovní rada České republiky	22
2.2.3 Měnová politika České národní banky	23
2.2.4 Mezinárodní spolupráce.....	24
2.2.5 Dohled bank.....	25
2.2.6 Bilance České národní banky	26
2.3 Komerční bankovníctví	27
2.3.1 Členění obchodních bank.....	27
2.3.2 Bankovní produkty obchodních bank.....	30
2.3.3 Bilance obchodní banky.....	31
3 Bankovní systém v USA	32
3.1 First and Second Bank of United States.....	32
3.1.1 Bankovní krize ve Spojených státech amerických	32
3.2 Centrální bankovníctví v USA	33
3.2.1 Federální rezervní systém	33
3.2.2 Složení FEDu.....	34
3.2.3 Měnová politika	37
3.2.4 Regulace a dohled.....	38
3.3 Druhý stupeň bankovního systému v USA	39
3.3.1 Unitární bankovníctví	40

3.4	Mezinárodní vztahy	40
4	Porovnání bankovního systému České republiky a USA	41
4.1	Bankovní systém České republiky a USA.....	41
4.2	Získání bankovní licence	42
4.3	Počet bank.....	43
4.4	Založení bankovního účtu	44
4.5	Bankovní produkty největších bank v dané zemi	45
4.5.1	Produkty pro studenty	45
4.5.2	Běžný účet	46
4.5.3	Spořicí účty	47
4.5.4	Půjčky a hypotéky	49
4.5.5	Půjčka na auto, leasing	51
	Závěr.....	52
	Seznam použité literatury	
	Seznam tabulek	
	Seznam obrázků	
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Tématem bakalářské práce je srovnání bankovního systému České republiky s vybranou zemí. K porovnání jsou vybrány Spojené státy americké, jelikož jejich porovnání s Českou republikou je velice zajímavé, a to z důvodu, že bankovní systém v USA je velice odlišný. Výběr USA také ovlivnila vysoká dostupnost informací.

Jak je již známo, bankovníctví je pravděpodobně nejdůležitějším prvkem v ekonomické sféře jakékoliv země, výjimkou není ani Česká republika ani USA. Bez bankovního systému a bank není možné, aby fungovalo vyspělé hospodářství, co se týče peněz a platebního styku. To je základní důvod, proč každá země potřebuje mít spolehlivou a stabilní bankovní soustavu.

Teoretická část se bude zabývat obecnými poznatky bankovního systému a poté bude detailněji popsán bankovní systém České republiky a USA.

V praktické části bude uvedeno porovnání obou bankovních systémů, a to z různých hledisek, jako je například počet bank, získání bankovní licence nebo produkty v největších bankách v uvedených zemích.

Cíl a metodika

Hlavním cílem bakalářské práce bude na základě teoretických východisek představení bankovních systémů České republiky a v USA a následně jejich porovnání podle různých hledisek metodou analýzy a komparace.

Teoretická východiska budou na základě studia odborné literatury zaměřena na problematiku definic základních témat.

Při psaní teoretické části bude použita metoda dedukce, u které se vychází z obecných závěrů k méně obecnějším. Mimo metody dedukce budou použity metody komparace a analýzy a logickosystematická metoda.

Součástí teoretické části bude představení bankovního systému obecně, zejména termíny týkající se bankovního systému. Dále bude v práci popsán bankovní systém České republiky, a to konkrétně něco málo z historie a dále aktuální situace v České republice. Taktéž bude popsán bankovní systém v USA.

V praktické části bude proveden rozbor na základě metody analýzy, kdy z různých hledisek bude bankovní systém v České republice porovnán s bankovním systémem v USA na základě metody komparace. Informace byly získány na základě písemné komunikace se zaměstnancem z Bank of America a na základě telefonické komunikace se zaměstnancem České spořitelny.

1 Bankovní systém

Bankovní systém představuje souhrn všech subjektů v konkrétním státě, které poskytují bankovní služby, a ujednání mezi nimi.

Bankovní systém se týká peněz – dříve drahé kovy, dobytek a nyní jsou ve formě mincí a bankovek. Obchodování s penězi probíhá na finančním trhu, který lze dělit na:

- kapitálový,
- peněžní.

Na kapitálovém trhu se obchoduje se střednědobými a dlouhodobými finančními prostředky anebo zde lze získat prostředky pro investice

Trh peněžní se soustředí na krátkodobé umístění finančních zdrojů. Ve většině případů se jedná o umístění na 24 hodin, avšak nejdéle na 1 rok.

Podle Revendy (2011) má bankovní systém dvě vzájemně propojené složky:

- institucionální,
- funkční.

Do **institucionální složky** lze řadit banky podle náplně činnosti, obvykle zahrnuje centrální banky a obchodní či investiční banky, které působí na národní nebo mezinárodní úrovni. (Revenda, 2011)

Součástí bankovního systému nejsou mezinárodně působící banky, jako je Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj a Banka pro mezinárodní platby. (Revenda, 2011)

Podle Revendy (2011) **funkční složku** lze chápat jako způsob uspořádání vztahů mezi bankovními subjekty v dané zemi. Podle funkční složky se může bankovní systém lišit svojí strukturou, podle toho se rozlišuje:

- jednostupňový bankovní systém,
- dvoustupňový bankovní systém.

1.1 Jednostupňový bankovní systém

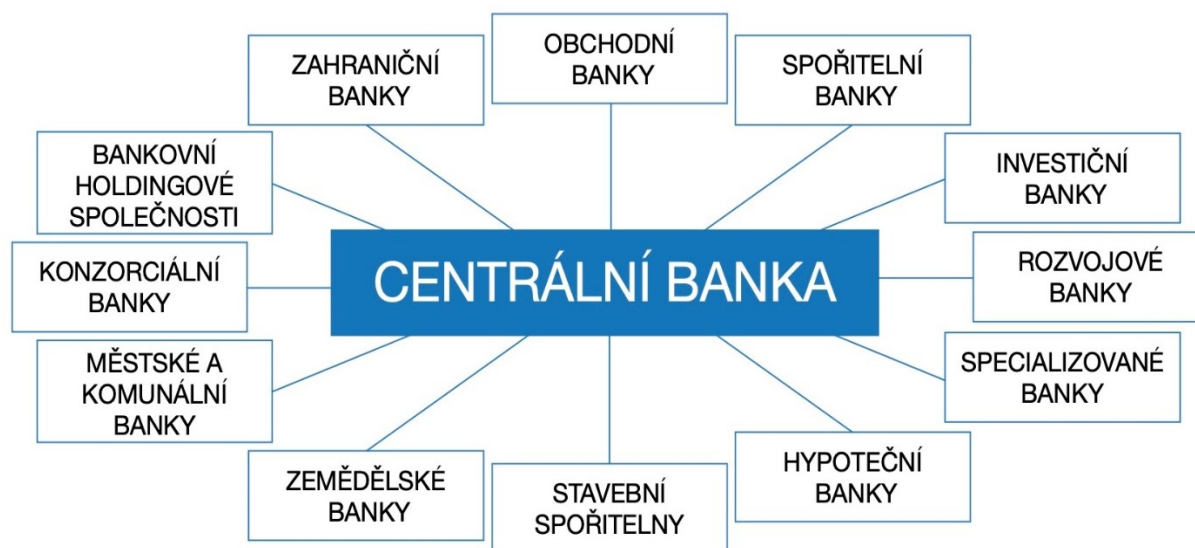
Jednostupňový bankovní systém se skládá z plně univerzálních bank, které mohou provádět všechny bankovní operace, včetně vydání papírových peněz. To znamená, že všechny banky jsou na stejné úrovni. (Revenda, 2011)

S tímto systémem bylo možné se setkat na začátku rozvoje bankovního sektoru nebo v centralizovaně řízených zemích, kde byla potlačena tržní funkce a v hlavní roli byla monobanka. Hlavním cílem činností bank nebyla maximalizace tržní hodnoty majetku, ale splnění daného plánu, ke kterému mimo jiné patřila i činnost centrální banky. (Revenda, 2011)

1.2 Dvoustupňový bankovní systém

Dvoustupňový bankovní systém je založen na institucionálním oddělení makroekonomické funkce, které zajišťuje centrální banka, a mikroekonomické funkce, které spadají do obchodních bank. To znamená, že hlavní slovo má centrální banka a banky obchodní jsou jí podřízeny. (Revenda, 2011)

Obrázek č.1, Druhy bank spadající pod centrální banku

Zdroj: vlastní zpracování (Revenda, 2011)

Centrální banka v tomto systému neposkytuje služby komerčních bank, což znamená, že neposkytuje úvěry podnikatelům. (Revenda, 2007)

Dvoustupňový systém se i napříč ekonomikami v různých zemích může lišit. V první řadě mírou specializace, mírou otevřenosti a uspořádáním bank. (Revenda, 2007)

1.2.1 Uspořádání bankovního systému

Podle Revendy (2011) lze dvoustupňový bankovní systém dělit podle několika hledisek:

- podle zaměření banky,
- podle otevřenosti systému k zahraničí,
- podle počtu bank a jejich poboček.

Banky se zaměřují na různé druhy operací, z toho důvodu lze bankovní systém dělit na:

- univerzální,
- specializovaný.

V univerzálním bankovním systému banky vykonávají všechny druhy operací, jak investiční, tak obchodní. Takové banky poskytují mnoho bankovních služeb svým klientům. Hustá síť poboček je charakteristická pro univerzální bankovníctví. Tento systém je zaveden i v České republice. (Revenda, 2011)

Opakem univerzálního je **specializovaný bankovní systém**, kde je pevně oddělené obchodní a investiční bankovníctví. Systém je typický pro Spojené státy americké. (Revenda, 2011)

Podle otevřenosti systému k zahraničí lze bankovní systém dělit na:

- vysoce otevřený, kde je vysoký podíl zahraničních bank na domácím bankovním trhu,
- málo otevřený, kde podíl zahraničních bank na domácím trhu je značně nižší. (Revenda, 2011)

Členění bankovního systému podle počtu bank a jejich poboček je následující:

- bankovní systém pobočkový – v dané zemi je málo bank a hodně poboček,
- unitární bankovní systém, což je opak pobočkového bankovního systému, hodně bank a málo poboček,
- propojený bankovní systém, který představuje hodně bank, které jsou navzájem propojeny vlastnickými vztahy.

1.2.2 Centrální banka

Centrální banka se liší od komerční banky nejen tím, že nevykonává činnosti běžné komerční banky, jako je například maximalizace zisku, poskytování úvěrů nebo přijímání vkladů. Hlavními znaky centrální banky je monopol na emisi oběživa, dále regulaci bankovního systému a v poslední řadě prováděním měnové politiky.

Historie centrálních bank

První centrální banky začaly vznikat v 17. století, konkrétně vznikly dvě, Bank of England a Říšská banka, a další začaly psát svou historii až ve 20. století. Většina centrálních bank vznikla až po druhé světové válce, ale i nyní jsou země bez centrálních bank. (Pavlát, 2004)

Díky válkám, které měly devastační dopady na ekonomiku, sklonům panovníků či vlád k rozhazování peněz a nedostatečným zdrojům drahých kovů, se začal projevovat zájem o řídicí banku – centrální banku. (Pavlát, 2004)

Za nejstarší důvody zakládání centrálních bank podle Pavláta (2004) lze brát:

- finanční zájmy vlády, respektive panovníka vlastního banku, která za jakýchkoliv okolností doplní finanční zdroje, když budou docházet ve státní pokladně,
- zájmy vlády či panovníka shromažďovat všechny státní finanční prostředky do vlastní instituce,
- centralizaci emise peněz.

Důvody vzniku centrálních bank se s ekonomickým, společenským a politickým vývojem postupně měnily. Později se však připojily další důvody – měnová politika a regulace obchodních bank. (Pavlát, 2004)

Některé centrální banky vznikaly na základě žádosti obchodních bank o mezibankovní zúčtování. Banky brzy začaly přijímat od jiných bank či institucí vklady, rezervy, a proto bylo nutné, aby tyto prostředky měly co nejvyšší ochranu. (Pavlát, 2004)

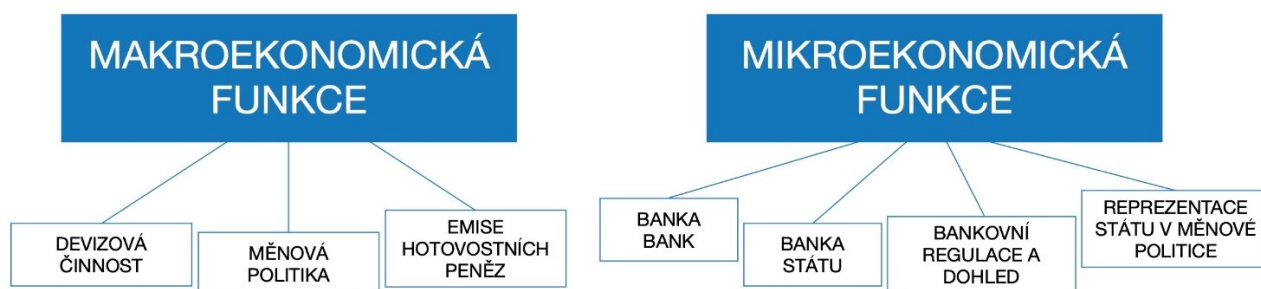
Hlavními úkoly centrálních bank bylo úvěrování státních financí a vedení účtu pro vládu či panovníka. (Pavlát, 2004)

Centrální banka mohla vzniknout pouze jedním ze tří způsobů: přeměnou některé obchodní banky, přidělením výsadního práva na emisi bankovek anebo založením zcela nové instituce. (Pavlát, 2004)

1.2.3 Funkce centrálních bank

Centrální banka plní několik funkcí. Podle Revendy (2011) lze mezi ně zařadit následující – viz tabulka.

Obrázek č.2, Funkce centrální banky

Zdroj: vlastní zpracování (Revenda, 2011)

Měnová politika

Měnová politika je jednou z nejdůležitějších činností centrální banky, zabezpečuje vnější i vnitřní stabilitu měny.

„Měnovou politiku centrálních bank lze charakterizovat jako vědomou činnost, jejímž cílem je zabezpečit stabilitu měny regulováním množství peněz v oběhu využíváním měnových nástrojů.“ (Pavlát, 2004, str. 47)

Ve vyspělých zemích nejsou cíle regulace množství peněz v ekonomice popisovány jednotlivě. Nejdůležitějším cílem je udržení cenové stability – boj proti inflaci. Měnová politika může sledovat i další aspekty, kterými jsou podpora ekonomického růstu, podpora nezaměstnanosti a další. (Pavlát, 2004)

Každá měnová politika má jiné prioritní cíle, a proto jsou uplatňovány jiné přístupy. Podle Pavláta (2004) může centrální banka uplatnit trojí odlišný přístup:

- **expanzivní**, kdy je měnová politika spojena se zvyšováním tempa množství finančních prostředků v oběhu, je používána v případě podpoření ekonomického růstu,
- **restriktivní** měnovou politiku lze uplatnit v případě zpomalení tempa růstu peněz v oběhu – zamezení růstu inflace,
- **neutrální** měnovou politiku, když se usiluje o stabilizaci tempa růstu množství peněz v oběhu.

Pokud je cílem měnové politiky podpoření ekonomického růstu je nutné, aby politika byla expanzivní. V případě, že hrozí inflace bude politika restriktivní. (Pavlát, 2004)

V některých zemích centrální banka neurčuje cíle měnové politiky. Měnová politika je tudíž vázaná na rozhodnutí vlády a měnové výboru, který určuje vláda. (Revenda, 2011)

Emisní činnost

Emisní činnost zahrnuje emitování hotovostních peněz a zabezpečení kvality měny. Je prováděna prostřednictvím řízení hotovostního oběhu pomocí nástrojů měnové regulace. Nástroje měnové regulace lze používat k obchodním bankám či jiným finančním institucím a lze jimi ovlivnit množství peněz v oběhu, úrokovou míru či devizové kurzy. (Revenda, 2011)

Revenda (2011) uvádí, že později to lze promítnout do ekonomických ukazatelů a těmi jsou například:

- nezaměstnanost,
- inflace,
- zahraniční a tuzemský obchod,
- platební vztahy se zahraničím,
- cenová hladina a jiné.

Centrální národní banka taktéž emituje bezhotovostní peníze, přičemž je jen jedním z emitentů, protože jsou nejvíce emitovány obchodními bankami.

„Za peníze lze považovat jakékoliv aktivum, které je všeobecně přijímáno při placení za zboží a služby nebo při úhradě dluhů.“ (Revenda, 2011, str.50) Peníze jsou prostředkem směny, lze je členit na hotovostní (mince a bankovky) a bezhotovostní. (Revenda, 2011)

Devizová činnost

Mezi devizovou činnost patří držba devizových rezerv státu a operaci s nimi na devizovém trhu a jejich regulace. To znamená, že centrální banka musí stanovovat a prověřovat pravidla dispozice se zahraničními měnami u bankovních i nebankovních institucí. (Revenda, 2011)

Mezi devizové činnosti centrálních bank lze zahrnout:

- operace s devizovými rezervami,
- devizovou regulaci,
- zahraniční úvěry.

Banka bank

Další z funkcí centrálních bank je banka bank, to znamená, že od obchodních bank přijímá vklady, poskytuje jim úvěry, vede bankám účty, vede obchody s cennými papíry a zabezpečuje mezinárodní platební styk. (Revenda, 2011)

O úvěry si obchodní banky musí požádat, a to v případě, pokud jim nestačí jejich finanční prostředky či je v ohrožení jejich likvidita. (Revenda, 2011)

Centrální banka má také právo udělovat bankám pokuty, a to v případě nedodržení právních předpisů či při zjištění určitých nedostatků, v horším případě lze odebrat licenci, což znamená, že banka svoji činnost musí ukončit. (Revenda, 2011)

Banka státu

Důležitá funkce centrálních bank je banka státu. Vede bankovní účty vládním organizacím, veřejným korporacím, místním orgánům státní moci či některým podnikatelům státního sektoru. Hlavním důvodem vedení účtu těmito organizacím je větší bezpečnost finančních prostředků, protože jiné banky (banky obchodní) mohou ukončit svoji činnost a tím pádem finanční prostředky mohou být v ohrožení. (Revenda, 2011)

Prostředky státu uložené u centrální banky jsou pro centrální banku závazkem a mají vůči státu pohledávku, tím pádem je v bilanci centrálních bank lze považovat za pasiva. (Revenda, 2011)

V bilanci centrální banky prostředky státu jsou ve dvou, pro členy Evropské unie ve třech, různých složkách a těmi podle Revendy (2011) jsou:

- závazky vůči státu – převyšované příjmy nad výdaji státního rozpočtu v běžném finančním roce,
- závazky vůči domácím nebankovním subjektům – prostředky orgánů místní moci a správy,
- prostředky přijaté od Evropské unie k financování projektů – pouze členské země.

Bankovní regulace a dohled

Bankovní regulací lze rozumět „koncipování a prosazování podmínek, pravidel a rámce činnosti bankovních institucí v dané ekonomice“, (Revenda, 2011, str.98)

a dohledem lze chápat „kontrolu dodržování pravidel činnosti, včetně stanovení sankcí při neplnění pravidel.“ (Revenda, 2011, str.98)

Účastníky regulace a dohledu u většiny zemí jsou:

- regulující a dohlížejší subjekty,
- externí auditorská firma,
- regulované a dohlížejší subjekty – banky.

Za **regulující subjekty** lze považovat centrální banky jako jediné nebo případně spolupracující jiné banky. Mezi **subjekty dohledu** taktéž patří centrální banka, která se nad dohledem podílí, u zahraničních bank může dohled konat určitá instituce, kde má banka hlavní sídlo – obvykle ve spolupráci s institucí dohledu dané hostitelské země. (Revenda, 2011)

Externí auditorská firma má za hlavní úkol prověřit pravdivost, správnost a úplnost výkazů bank, taktéž ověřují účetní uzávěrky s výročními zprávami a úplnost, správnost a průkaznost vedení účetnictví příslušných bank. (Revenda, 2011)

1.2.4 Obchodní banka

Obchodní banka je instituce, která přijímá vklady od veřejnosti a zajišťuje příchozí a odechozí platby. Dále jim poskytuje různé služby jako jsou například úvěry, spoření, pojištění, investice.

Banku lze vymezit dvěma pojetími, a to:

- ekonomickým,
- právním.

Ekonomicky je možné banku vymezit podle hlavní činnosti – obchodování a provádění operací s penězi. Banky patří mezi subjekty, které musí dodržovat bankovní zákony a další právní normy. Ovšem banka není jediná instituce, která může obchodovat a provádět peněžní operace. Tyto činnosti mohou provozovat také pojišťovny, investiční a podílové fondy, finanční společnosti, penzijní fondy a jiné. (Pulpanová, 2007)

Z právního hlediska musí mít banka udělenou bankovní licenci. Jedná se vždy o právnickou osobu, která má sídlo v dané zemi, a je založena jako akciová společnost. (Pulpanová, 2007)

Komerční banky podnikají za účelem zisku. Získávají ho z následujících činností:

- aktivní úvěrové operace, banka poskytuje úvěry – je v roli věřitele,
- úrokové rozpětí – rozdíl mezi úrokem úvěru a vkladu,
- poplatky za provedené služby (za vedení účtu, výběry z jiných bankomatů, obstarání plateb).

Obchodní banka má několik funkcí. Půlpánová (2007) za základní považuje:

- emisi bezhotovostních peněz,
- realizaci bezhotovostního styku,
- finanční zprostředkování.

Finanční zprostředkování

Finanční zprostředkování banky provádějí s cílem dosáhnout zisk. Snaží se umístit získaný kapitál tam, kde jim přinese nejvyšší zhodnocení a efektivitu.

Banky získané prostředky dále půjčují svým dlužníkům v jiných formách.

Podle Půlpánové (2007) jsou základní druhy forem finančního zprostředkování tyto:

- teritoriální – umístění finančních zdrojů do zahraničí,
- časová – zisk zdrojů s odlišnou dobou splatnosti, než jsou aktiva,
- měnová – zisk zdrojů v jiné měně,
- kvantitativní – zisk zdrojů v jiném objemu, než jsou dále investovány.

Emise bezhotovostních peněz

Bezhotovostní platební styk se provádí v podobě zápisu bezhotovostních peněz na jiný bankovní účet, emitentem jsou komerční banky. (Půlpánová, 2007)

Provádění platebního styku

Platební styk je propojený s emisí bezhotovostních peněz. Banky mohou realizovat platby účetním převodem nebo prostřednictvím různých platebních nástrojů bez toho, aniž by byla potřeba hotovostních peněz. (Půlpánová, 2007)

1.2.5 Zásady činností obchodních bank

Při řízení banky musí být sjednocené bankovní cíle, kterými jsou **rentabilita, solventnost a likvidita**.

Rentabilita je schopnost dosažení zisku. Je to rozdíl finančních prostředků, které daná banka získá a které banky vynaloží.

Solventnost znamená, že banka je schopna plnit své dlouhodobé závazky i náklady včas i přesto, že se její hospodaření nachází ve ztrátě.

Likvidita je schopnost banky přeměnit svá aktiva na peněžní prostředky a zaplatit tak své krátkodobé závazky.

2 Bankovní systém České republiky

V České republice funguje dvoustupňový bankovní systém, což znamená, že je zde centrální banka a banky obchodní, na které dohlíží. Bankovní systém je univerzální.

2.1 Historie bankovníctví v České republice

Na počátku 19. století na území České republiky vznikaly první banky. Česká spořitelna v Praze, jakožto první banka, byla založena v roce 1824. Od tohoto data postupně vznikaly další banky. Krach vídeňského akciového trhu v roce 1873 znamenal úspěšný vývoj. Ovlivněny byly i pražské měnové a kapitálové trhy. V roce 1918 byl ovlivněn vývoj českého bankovníctví, zejména přijetím nových zákonů o nové měně, o založení komerčních bank a o založení banky centrální. Za první republiky koruna česká patřila k jedné z nejvýznamnějších korun ve světě, a to díky prvnímu ministru financí Aloisi Rašínovi. (Vencovský, 1999)

Dalším mezníkem ve vývoji českého bankovníctví je druhá světová válka, kdy se výrazně snížily počty bank v Československu. Vývoj pokračoval v roce 1945, kdy došlo ke znárodnění bank. V roce 1950 byla založena Státní banka československá. Do roku 1990 bylo na území Československa pouze pět bank (Státní banka Československá, Česká státní spořitelna, Československá obchodní banka, Investiční banka a Živnostenská banka). (Polouček, 2006)

Změny ekonomického a politického prostředí ve druhé polovině 80. let měly na ČSSR velký dopad. Bankovní systémy v socialistických zemích se začaly připravovat na změny jako jedny z posledních. V lednu roku 1990 začaly platit zákony č. 130/1989 Sb. O státní bance československé a zákon s. 131/1989 Sb. o bankách a spořitelnách. V tomtéž roce byl umožněn vznik nových soukromých bank. (Polouček, 2006)

Státní banka československá byla rozdělena na tři samostatné subjekty, kterými byly:

- Státní banka československá,
- Komerční banka Praha,
- Všeobecná úverová banka Bratislava. (Revenda, 2011)

O rok později, 1991, byl přijal nový zákon o Státní bance československé.

Roku 1992 byly zahájeny přípravné práce na rozdělení Československa na dvě centrální banky samostatných států. (Revenda, 2011)

2.2 Centrální bankovníctví

V roce 1918 většinu funkcí centrální banky začalo vykonávat ministerstvo financí. Od roku 1926 převzala všechny činnosti centrální banky Národní banka Československá, jejíž činnost byla v roce 1950 ukončena a od 1. července téhož roku začala v Československu působit a vykonávat činnosti centrální banky Státní banka československá (SBČS). V roce 1989, kdy byl změněn systém, byla SBČS rozdělena na novou SBČS a dvě obchodní banky, kterými byly Komerční banka Praha a všeobecná úvěrová banka Bratislava. (Pavlát, 2004)

Po rozpadu Československa, vzniku samostatné České a Slovenské republiky, na našem území vzniká Česká národní banka s účinností od 1.1.1993, která zde působí do teď.

2.2.1 Česká národní banka

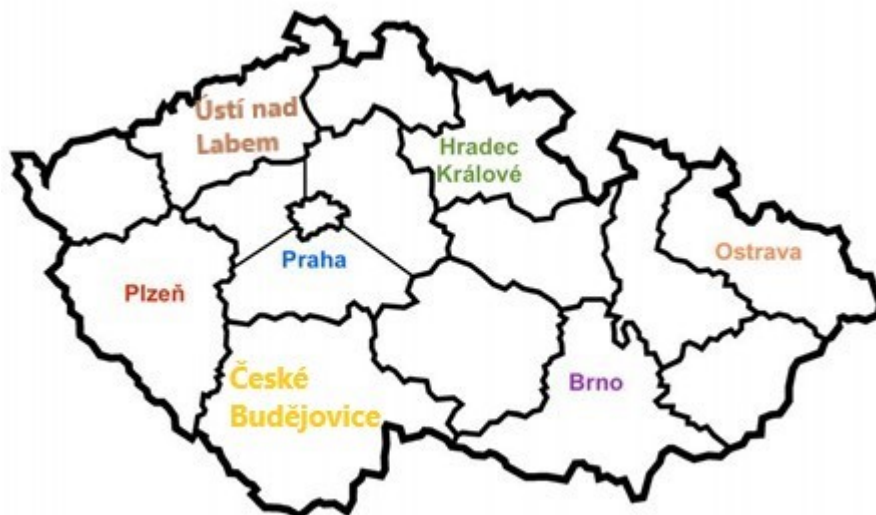
„Česká národní banka je zřízena Ústavou České republiky a její pozice je upravena zákonem č. 6/1993 Sb. o České národní bance.“ (ČNB, 2021) ČNB je právnická osoba se sídlem v Praze, která se nezapisuje do obchodního rejstříku.

Hlavním cílem ČNB je udržení cenové stability. Dále se zabývá finanční stabilitou a bezpečností fungování finančního systému v ČR, vydává bankovky a mince, řídí a dohlíží na peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank. ČNB dále podporuje hospodářskou politiku vlády. (Revenda, 2011)

Česká národní banka je orgán, který vykonává dohled nad finančním trhem České republiky, zejména nad činnostmi obchodních bank, zahraničních poboček, konsolidačních celků či nad bezpečným fungováním bankovního systému. Dále se zabývá činnostmi jiných osob, kterým byla udělena povinnosti na základě zvláštního předpisu a v neposlední řadě dohlíží na bezpečnost, spolehlivost a efektivnost fungování platebních systémů. (ČNB, 2021)

ČNB má sedm regionálních zastoupení.

Obrázek č.3, Mapa poboček České národní banky

Zdroj: vlastní zpracování (ČNB, 2021)

2.2.2 Bankovní rada České republiky

Nejvyšší orgán ČNB je „Bankovní rada České republiky (dále jen Bankovní rada), která určuje měnovou a makrobezpečnostní politiku a nástroje pro jejich uskutečňování. Rozhoduje o zásadních opatřeních měnové a makrobezpečnostní politiky a v oblasti dohledu nad finančním trhem.“ (Česká národní banka, 2021)

Bankovní rada má dále na starosti:

- stanovení zásad činnosti a obchodů České národní banky,
- schvalování rozpočtu České národní banky,
- stanovení organizačního uspořádání a působnosti organizačních jednotek České národní banky,
- stanovení druhů fondů České národní banky, jejich výši a použití,
- vykonávání práva a povinností vyplývajících z pracovněprávních vztahů vůči zaměstnancům České národní banky,

- udělení souhlasů k podnikatelské činnosti zaměstnanců České národní banky,
- stanovení mzdové a dalšího požitky guvernéra; mzdové a dalšího požitky viceguvernéru a dalších členů bankovní rady stanoví guvernéra,
- rozhodování o rozkladech proti rozhodnutím České národní banky v prvním stupni. (Česká národní banka, 2021)

Bankovní rada je jmenovaná na dobu šesti let a skládá se ze sedmi členů: guvernéra České národní banky, v současné době jím je Jiří Rusnok, 2 viceguvernéři České národní banky, v současné době těmi jsou Marek Mota a Tomáš Nidetzký, a další 4 zaměstnanci České národní banky, těmi jsou Vojtěch Benda, Oldřich Dědek, Tomáš Holub a Aleš Michl. Tyto členy může jmenovat i odvolat prezident České republiky. (Česká národní banka, 2021)

Členem bankovní rady se lze stát pouze v případě plnoletosti, bezúhonnosti, s dosaženým vysokoškolským vzděláním a s uznávaným jménem ve finanční sféře. (ČNB, 2021)

2.2.3 Měnová politika České národní banky

Měnová politika je pro Českou národní banku a tím i pro Českou republiku jednou z nejdůležitějších činností. Díky ní lze dosáhnout hlavního cíle, čímž je cenová stabilita.

Za dobrou cenovou stabilitu lze považovat to, když je v oběhu stejné množství peněz jako je potřeba v ekonomice, proto se ČNB snaží udržet nízkou inflaci a to kolem 2 %. (Revenda, 2011)

Aktuální „míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců.“ K březnu roku 2022 je tato míra 6,1 %. (ČSÚ, 2022)

„Míra inflace vyjádřená přírůstkem indexu spotřebitelských cen ke stejnému měsíci předchozího roku vyjadřuje procentní změnu cenové hladiny ve vykazovaném měsíci daného roku proti stejnému měsíci předchozího roku.“ K březnu tohoto roku je míra 12,7 %. (ČSÚ, 2022)

Podle Pavláta (2004) měnová politika používá přímé a nepřímé nástroje.

Mezi přímé nástroje patří:

- pravidla likvidity,
- povinné vklady – povinné vedení účtu státních organizací u ČNB,
- úvěrové kontingenty – určuje maximální možnou částku, kterou si může půjčit obchodní banka u České národní banky.

Za nepřímé nástroje měnové politiky lze považovat:

- úvěry centrální banky
 - diskontní úvěry – diskontní sazba, to je to úroková sazba, za kterou ČNB půjčuje obchodní bance peníze
 - repo operace – Česká centrální banka přijímá od bank přebytečnou likviditu a výměnou ji dává předem sjednané cenné papíry
 - lombardní úvěry – ČNB tyto úvěry poskytuje proti zástavě směnek a cenných papírů, avšak nejdéle do 90dnů. Poskytuje je za lombardní sazbu,
- operace na volném trhu – Česká národní banka volně nakupuje a prodává na peněžním trhu cenné papíry,
- povinné minimální rezervy – povinnost u ČNB vést účet, kde obchodní banka má určitý objem finančních prostředků,
- nákup a prodej cizí měny obchodním bankám. (Pavlát,2004)

2.2.4 Mezinárodní spolupráce

Česká národní banka jako orgán dohlížející na finanční trh České republiky je členem v mnoha evropských orgánech a institucích a podílí se na vytváření jednotného evropského trhu finančních služeb. Taktéž se aktivně zapojuje do činností, které pořádají mezinárodní organizace, umožňuje to tvorbu celosvětových standardů v oblasti regulace a dohledu nad finančním trhem.

2.2.5 Dohled bank

Česká národní banka kontroluje obchodní banky.

K hlavním nástrojům bankovního dohledu patří:

- kontrola podmínek pro činnost banky
- požadavky kapitálové přiměřenosti
- pravidla dodržování likvidity včetně povinných minimálních rezerv
- limity pro angažování vůči jiných subjektů
- požadavky na bankovní kontrolní systém
- opatření k zabránění ke špinavosti peněz.

V České republice se rozlišuje bankovní dohled na dálku a na místě.

Bankovní **dohled na dálku** spočívá v tom, že obchodní banky mají povinnost České národní banky posílat pravidelné reporty různých ukazatelů, díky kterým ČNB vidí, jak **banky pravidla dodržují**. (Česká bankovní asociace, 2021)

Dohled na místě je pro centrální banku náročnější, protože kontrola chodí přímo do prostorů bank, kde si ověřuje, zda obchodní banky dodržují pravidla, která jsou stanovena pro jejich provoz. Česká národní banka má možnost nahlížet do různých archivů či do počítačů jednotlivých pracovníků. V její kompetenci je též si vyžádání různých písemností či elektronických podkladů o vedení banky. (Česká bankovní asociace, 2021)

2.2.6 Bilance České národní banky

Hospodaření ČNB je upraveno v § 47 zákona o ČNB. Podle ustanovení banka hospodaří podle rozpočtu, který je schválený bankovní radou. Je povinna z výnosů své činnosti hradit potřebné náklady na svoji činnost. Ze zisku je doplňován rezervní fond a další. Taktéž se můžou z něho hradit investice. Přebytek peněz ČNB odvádí do státního rozpočtu. (Pavlát, 2004)

Bankovní bilance České národní banky nám udává informace o struktuře majetku a o jeho financování.

Tabulka č.1, Struktura bankovní bilance České národní banky

AKTIVA	PASIVA
zlato	peníze v oběhu
pohledávky vůči MMF	závazky vůči MMF
pohledávky vůči tuzemským bankám	závazky vůči tuzemským bankám
pohledávky vůči klientům	vklady klientů
tuzemské cenné papíry	běžné hospodaření státní pokladny
běžné pohledávky vůči státu	ostatní závazky vůči státu
hmotný a nehmotný majetek	rezervy
ostatní aktiva	základní kapitál
	fondy
	zisk/ztráta z minulých let
	zisk/ztráta za dané účetní období
	ostatní pasiva

Zdroj: vlastní zpracování (Pavlát, 2004)

2.3 Komerční bankovníctví

Banky v České republice mohou působit pouze jako akciové společnosti, musí splňovat základní kapitál 500 mil. Kč a musí mít bankovní licenci, kterou obdrží od centrální banky České republiky, a to po splnění následujících zákonných požadavků:

- původ a dostatečné složení peněžních prostředků,
- odborná způsobilost a bezúhonnost osob figurujících v řízení banky,
- technické a odborné předpoklady pro výkon činností banky,
- reálnost ekonomických kalkulací.

Po získání licence banka podléhá doзору centrální banky, která ji kontroluje, zda při své činnosti plní a dodržuje všechny předpisy. (Česká národní banka, 2021)

K 30. 6. 2021 v České republice působí 44 obchodních bank. Nejstarší banka působící v ČR je Česká spořitelna, která vznikla v roce 1824. (Česká národní banka, 2021)

2.3.1 Členění obchodních bank

Obsahem této podkapitoly bude členění bank v České republice podle různých hledisek a jejich charakteristika.

V České republice z různých hledisek podle:

- vlastnictví,
- struktury bankovních produktů,
- velikosti bilanční sumy.

Banky podle vlastnictví lze členit na:

- soukromé,
- družstevní záložny,
- veřejnoprávní. (Bankovníctví, finance, 2021)

Soukromé banky

Ve většině případů jsou banky zakládány jako soukromé subjekty. Musí být založeny jako akciové společnosti. Majitelé banky uplatňují vlastnická práva jako je účast na řízení společnosti, podíl na zisku či případný nárok na podílu při likvidaci nebo zániku banky. Mezi soukromé banky lze řadit banky s převážně českou majetkovou účastí, banky s převážně zahraniční majetkovou účastí nebo pobočky zahraničních poboček. (Bankovníctví, finance, 2021)

Družstevní záložny

Družstevní záložny jsou zakládány a vlastněny skupinami družstevníků za účelem poskytování služeb svým členům. V maloobchodním bankovníctví působí také družstevní záložny a úvěrová družstva, která nemají postavení jako banka. (Bankovníctví, finance, 2021)

Veřejnoprávní banky

Vlastníkem veřejnoprávních bank je z větší části stát. Tyto banky jsou zřizovány za účelem financovat konkrétní ekonomické aktivity, kterými je například podpora rozvoje určitých podnikatelských a investičních aktivit nebo poskytování záruk a mnoho dalšího. (Bankovníctví, finance, 2021) Hlavním cílem veřejnoprávních bank je dosažení zisku.

V České republice aktuálně působí Česká exportní banka, vlastněná státem, jejímž úkolem jsou služby spojených s vývozem. (Bankovníctví, finance, 2021)

V České republice je mnoho druhů bank podle jejich zaměření a to například: retailové banky (ty, které poskytují služby spotřebitelům), obchodní banky (ty, které poskytují služby podnikatelům), stavební spořitelny, hypoteční banky, investiční banky, rozvojové banky, exportní banky atd. Málo bank poskytuje vždy je jednu službu, a proto obchodní banky členíme podle šíře nabízených produktů a to na

- univerzální,
- specializované. (Bankovníctví, finance, 2021)

Univerzální banky

V České republice jsou univerzální banky. Univerzální banky jsou takové banky, které jsou schopny uspokojit každého klienta, protože nejen že disponují širokou sítí poboček

a bankomatů, ale nabízejí mnoho služeb od depozitních produktů až po hypoteční úvěry či pojištění. V České republice je to například Sberbank CZ, Moneta Money bank či Komerční banka. Snahu se k nim přidat má Fio Banka, která své nabízené produkty stále rozšiřuje. Začínala na depozitních produktech, pokračovala v hypotečních úvěrech a nyní je schopna zprostředkovat i pojištění, byť jen od třetí smluvní strany. (Bankovníctví, finance, 2021)

Specializované banky

Za specializované banky lze považovat takové banky, jejichž činnost je omezená na určité bankovní služby. Taktéž jako univerzální banky musí mít bankovní licenci.

Za specializované banky lze považovat zejména ty banky, které se zabývají z největší části stavebním spořením, hypotečním bankovníctvím či banky se státní účastí pro podporu podnikání jako je například Národní rozvojová banka.

V současnosti v České republice působí pět stavebních spořitelen. Mezi ně lze řadit ČSOB Stavební spořitelnu, Modrou pyramidu stavební spořitelnu, MONETU Stavební spořitelnu, Raiffeisen stavební spořitelnu a Stavební spořitelnu České spořitelny. (Bankovníctví, finance, 2021)

Také zde působí pouze jedna hypoteční banka, a to Hypoteční banka. Do začátku roku 2021 zde působily dvě banky, kromě Hypoteční banky ještě Wüstenrot hypoteční banka, ale ta začátkem roku 2021 převedla své hypoteční úvěry na Monetu Money bank. (Bankovníctví, finance, 2021)

Podle Hovorky (2021) Česká národní banka rozlišuje obchodní banky podle velikosti bilanční sumy, a to na:

- velké,
- střední,
- malé.

Velké banky

Mezi velké banky se v České republice řadí takové banky, které mají bilanční sumu větší než deset procent celkového objemu bilanční sumy celého bankovního sektoru. V České republice k velkým bankám lze řadit pouze tři, a to ČSOB s 1756 mld. Kč, Českou spořitelnu s 1538 mld. Kč a Komerční banku s 1167 mld. Kč. (Hovorka, 2021)

Střední banky

Do skupiny středních bank patří čtyři banky. První místo patří UniCredit bank s 664 mld. Kč, následuje Raiffesbank s 411 mld. Kč, Moneta Money bank s 301 mld. Kč a Fio Banka s 183 mld. Kč. Do této skupiny se řadí banky v rozmezí dvou až devíti procent podílu na celkové bilanční sumě. (Hovorka, 2021)

Malé banky

V České republice je většina bank brána jako malé banky. Za malé banky lze považovat takové banky, které se podílejí na celkové bilanční sumě méně než dvěma procenty. Patří sem například Air Bank, která má bilanční sumu 137 mld. Kč, dále Equa bank, mBank a mnoho dalších. (Hovorka, 2021)

Pobočky zahraničních bank

V České republice aktuálně působí 25 poboček zahraničních bank. Ke gigantům patří německé banky jako je například COMMERZBANK nebo Deutsche bank, dále sem patří francouzská banka HSBC nebo čínská Bank of China. (Česká národní banka, 2021)

2.3.2 Bankovní produkty obchodních bank

V České republice obchodní banky nabízejí mnoho služeb svým klientům. Mezi společné produkty, co nabízí každá banka patří:

- běžný účet,
- spořicí nebo vkladový účet,
- jistotní/vázaný účet,
- úvěrový účet,
- spotřebitelský úvěr,
- stavební spoření,

- úvěr ze stavebního spoření,
- překlenovací úvěr,
- hypoteční úvěr.

Kromě nich dnes banky nabízejí i celou řadu produktů, např. platební služby, investiční služby nebo pojištění.

2.3.3 Bilance obchodní banky

Pro všechny země platí stejná struktura bilance, ale je zcela zřejmé, že položky různých podniků se liší.

Bilance banky zahrnuje rozvahu a podrozvahu, který obsahují aktiva i pasiva. Rozdíl mezi rozvahou a podrozvahou nelze jednoznačně určit, vyplývá to se způsobu, jakým se jednotlivé podniky ubírají v účetnictví a oceňování.

Tabulka č.2, Struktura bankovní bilance obchodních bank v ČR

AKTIVA	PASIVA
pokladní hotovost a vklady u centrálních bank	závazky vůči bankám
státní kuponové dluhopisy a ostatní cenné papíry	závazky vůči klientům
pohledávky za bankami	závazky z dluhových cenných papírů
dluhové cenné papíry	ostatní pasiva
akcie, podílové listy a ostatní podíly	výnosy a výdaje příštích období
účasti s podstatným a rozhodujícím vlivem	rezervy
dlouhodobý nehmotný majetek	podřízené náklady
dlouhodobý hmotný majetek	základní kapitál
ostatní aktiva	emisní ážio
pohledávky z upsaného základního kapitálu	rezervní fondy/ostatní fondy ze zisku
náklady a příjmy příštích období	kapitálové fondy
	oceňované podíly
	zisk a ztráta

Zdroj: vlastní zpracování (Půlpánová, 2007)

3 Bankovní systém v USA

3.1 First and Second Bank of United States

Počátkem února roku 1791 byla z nařízení kongresu založena centrální banka First Bank of the United States, která ukončila činnost banky Bank of North America. Činnost banky First Bank byla zahájena 12. prosince téhož roku. Hlavním důvodem vzniku banky byla správa federálního dluhu. Její činnost byla ukončena téměř po 20 letech, důvodem bylo odmítnutí kongresu obnovit výsadu činnosti. (Kalabis, 2020)

Spojené státy americké byly pět let bez centrální banky. To období netrvalo dlouho, jelikož narůstaly problémy v mezibankovním – hotovostním – platebním styku rozhodl kongres o založení nové centrální banky Second Bank of United States, jejíž činnost byla zahájena v roce 1816. Důvodem založení Second Bank bylo financování vlády Unie a poskytnutí zemi určitou míru ekonomické stability. Banka nebyla ve svém okolí oblíbená, jelikož byla považovaná za nástroj centrální moci. Její působení skončilo v roce 1836 ze stejného důvodu jako u jejího předchůdce, a to neobnovením práva působit jako centrální banka. Banka Second Bank se přeměnila na klasickou obchodní banku, která po pěti letech zkrachovala z důvodu chybných investic, a tak svoji činnost ukončila úplně. (Revenda, 2011)

3.1.1 Bankovní krize ve Spojených státech amerických

Banky ve Spojených státech se v letech 1929–1933 dostaly do velké krize, bylo to období hospodářské krize. Původem této krize byly obviňovány především banky, a to z důvodu, kdy 28. října roku 1929 došlo k výraznému poklesu cen akcií na burze v New Yorku, tomu datu se říká černé pondělí. Později však bylo zjištěno, že většina bank při svých finančních potížích manipulovala s cenami cenných papírů. To byl hlavní důvod k pozdějšímu oddělení obchodního a investičního bankovníctví v USA. V tomhle období zbankrotovalo 9096 bank, což je přes 38 % z celkového počtu. Rekordním rokem byl však rok 1933, kdy zbankrotovalo za jediný rok 3391 bank. Díky tomu byl přijatý nový zákon, který zavedl povinné pojištění vkladů členských bank u nově založené Federální korporace pojištění vkladů, svou činnost zahájila 1. ledna 1934. (Revenda, 2011)

S koncem druhé světové války se bankovní systém dal do pořádku. V roce 1989, kdy vypukla o dost těžší krize, a to zejména u spořitelních bank. Vrcholem krize byl úpadek Federální korporace spořitelních bank, kdy její závazky byly předány Federální korporaci pojištění vkladů. V tomtéž roce byla federální vládou zřízena instituce Resolution Trust Corporation, která měla na starosti odkupovat ztrátové pohledávky likvidovaných spořitelů. Později začala odkupovat ztráty od likvidovaných či problémových bank. Své pravomoci roku 1995 přenechala Federální korporaci pojištění vkladů. (Revenda, 2011)

Koncem 80. let 20. století se krize projevila i u obchodních bank. A to hlavně v krachu bank, kdy mezi lety 1987 a 1989 zbankrotovalo 631 bank, o 500 více než bylo standardem. Mezi nejčastější příčiny Revenda (2011) uvádí:

- špatný systém pojištění depozit umožňující bankám značně rizikové operace,
- nemožnost bank nabízet všechny služby
- příliš tvrdá regulace obchodních bank a špatná koordinace orgánů regulace,
- narůstající schodky státního rozpočtu, růst zahraničního dluhu,
- rozsáhlé úvěry bank rozvojovým zemím.

3.2 Centrální bankovníctví v USA

Bankovní systém v USA stále není svrchovaným jednotným systémem, nýbrž nadnárodním společenstvím, ve kterém si každý stát zachovává jistou a významnou suverenitu. I v takovém případě je bankovní systém dvoustupňový. Regulací FEDu a jeho monetární politiky se podřizují celé Spojené státy a všechny členské banky.

3.2.1 Federální rezervní systém

Fed neboli Federální rezervní systém, je americkou centrální bankou. Je tedy jako Česká národní banka, ale specifický. Prezident **Woodrow Wilson** 23. prosince 1913 podepsal zákon předložený Kongresem, čímž byl Fed založen. Svou činnost Fed zahájil v roce následujícím. Hlavním důvodem, proč byl Fed založen bylo několik bankovních úpadků, ale i krach nefinančních institucí, které měly špatný vliv na výkonnost amerického hospodářství. Americkému kongresu v roce 1907 došla trpělivost, v tomto roce byla americká ekonomika v hluboké krizi, a na základě toho Kongres vytvořil speciální komisi. Úkolem komise bylo předkládat návrhy vedoucí k vytvoření instituce,

kteřá by byla schopna podobným problémům předcházet. Tato komise také měla za úkol zkoumat způsob založení, organizaci a funkce v té době již existujících centřálních bank v zahraničí. Janča, 2021)

Funkce Federálního rezervního systému

Federální rezervní systém je zodpovědný za udržení celkové stability ekonomiky v celých Spojených státech amerických. Mezi hlavní funkce dle Janči (2021) lze řadit:

- řízení národní měnové politiky, která má ovlivňovat množství peněz v ekonomice za účelem plné zaměstnanosti, cenové stability a dlouhodobé úrokové sazby,
- dohled a regulace nad bankovními institucemi, čímž zajištěna bezpečnost a spolehlivost bankovního systému a ochrana vkladatelů,
- udržování stability finančního systému, sleduje vnitřní a vnější vlivy a snaží se předejít budoucí krizi,
- podporu bezpečnosti platebního a vypořádacího systému, což znamená, že se snaží zajistit bezporuchovost platební brány pro občany USA,
- podporu ochrany spotřebitele.

3.2.2 Složení FEDu

Federální rezervní systém se skládá z Výboru guvernérů, Federálního výboru volného trhu, dvanácti Federálních rezervních bank a jejich poboček, kterých je 25, a v poslední řadě ze tří poradních rad. (Kalabis, 2020)

FED je jedinou centřální bankou v čele s Výborem guvernérů. Federální rezervní banky mají částečnou samostatnost, ale většinou postupují jednotně. Pod FED patří i formálně založené členské banky, které nelze považovat za centřální.

Výbor guvernérů

Výbor guvernérů je sedmičlenný a je jmenován prezidentem a schválený Kongresem. Členové jsou jmenováni pouze na jedno období, které trvá čtrnáct let. Volební období je založeno na rotačním způsobu, což znamená, že jednou za dva roky se jeden člen vymění. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Předseda a místopředseda Výboru se volí na čtyři roky. S tím že mohou být zvolení maximálně třikrát po sobě. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021).

Výbor guvernérů má na starosti formulaci měnové politiky, určování základní výši diskontní sazby a sazbu povinných rezerv, stanovení dohledu a regulace členských bank, stanovení ochrany klientů bank a dohled Federálních rezervních bank. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Federální rezervní banky

Rezervní banky musí být akciovými společnostmi, které jsou ve vlastnictví FEDu. Mezi jejich úkoly lze řadit přijímání vkladů od dalších bank, kterým poskytují i úvěry, dále emitují bankovky, provádějí mezibankovní clearing a drží a spravují státní dluh. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Nejvyšším orgánem federální rezervní banky je prezident, který je volen Výborem. Odlišné postavení má prezident Federální rezervní banky v New Yorku, který je současně i stálým členem Federálního výboru volného trhu. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Obrázek č. 4, Rezervní banky v USA

Zdroj: Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021

Federální výbor pro volný trh

Federální výbor pro volný trh stanovuje koncepci měnové politiky, dále provádí operace na volném trhu s cennými papíry federální vlády a vládních agentur a koriguje devizové intervence, jejichž první impuls vede od federálního ministerstva financí. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Výbor pro volný trh se skládá ze sedmi členů Výboru guvernérů, prezidenta Federální banky v New Yorku a čtyř prezidentů ze zbývajících jedenácti Federálních rezervních bank. (Janča, 2021)

Poradní rady

V USA jsou tři poradní rady Výboru guvernérů, které se starají o některá stanoviska a zájmy zájmových skupin.

- Federal Advisory Council (FAC) – dává Radě guvernérů rady a doporučení ve věcech, které má Rada guvernérů ve své kompetenci.
- Community Depository Institutions Advisory Council (CDIAC) – jejím cílem je udávat Radě guvernérů informace a určitá doporučení v oblasti ekonomiky, podmínek pro úvěrování.
- Model Validation Council (MVC) – dává Radě guvernérů poradenství v oblasti testů bankovních institucí. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Členské banky

Za členské banky Federálního rezervního systému lze považovat všechny národní banky a některé státní banky, které mají licenci. U bank státních, které licenci mají, je však zcela na nich, zda budou či nebudou členy. (Janča, 2021)

3.2.3 Měnová politika

Mezi hlavní cíle měnové politiky Federálního rezervního systému lze řadit cenovou stabilitu, vysokou zaměstnanost, hospodářský růst, stabilitu úrokových sazeb a taktéž stabilitu na finančních a devizových trzích. (Mishkin, 2017)

Všechny cíle měnové politiky Fedu jsou podrobně uvedeny v § 2A zákona o Federálním rezervním systému, z kterého vyplývá, že Rada guvernérů a Federální výbor pro volný trh musí dlouhodobě držet růst měnových a úvěrových zásob v takové míře, aby to bylo v souladu s dlouhodobou schopností ekonomiky zvyšovat produkci, díky níž podporuje maximální zaměstnanost, stabilitu cen a dlouhodobé úrokové sazby. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Nástroje měnové politiky

Hlavními nástroji měnové politiky FEDu jsou:

- diskontní sazby,
- operace na volném trhu a
- povinné minimální rezervy. (Mishkin, 2017)

Operace na volném trhu

Operace na volném trhu, nákup a prodej cenných papírů ministerstva zahraničí a úvěrových společností, jsou hlavním nástrojem pro provádění měnové politiky. Cílem operací na volném trhu je regulace rezerv bank a krátkodobé úrokové míry. Cíle měnové politiky Fedu stanovuje Federální výbor pro volný trh (FOMC). (Janča, 2021) Od roku 2008 do roku 2014 Fed za pomoci operací na volném trhu nakupoval dlouhodobé cenné papíry, cílem bylo udržet dlouhodobé úrokové sazby a tím podpořit ekonomickou situaci. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Začátkem září roku 2019 Fed zajistil termínované smlouvy a repo obchody přes noc, aby bylo zajištěné dostatečné množství nabídek rezerv i během prudkého nárůstu rezervních závazků a tím pádem, aby se zmírnilo riziko na peněžním trhu, což by mohlo nepříznivě ovlivnit provádění politiky. Fed pokračoval v nabízení jednodenních repo operací i v době pandemie koronaviru, kdy to v USA hrálo důležitou roli při zajišťování dostatečných zásob, díky čemuž bylo podpořené hladké fungování krátkodobého financování. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Diskontní sazby

Diskontní sazba je sazbou úrokovou, která je účtována komerčním bankám a jiným depozitářským institucím, které dostávají půjčky od Federální rezervní banky. Federální rezervní banky nabízení institucím tři typy úvěrů – primární úvěr, sekundární úvěr a sezónní úvěr, každý z nich má vlastní úrokovou sazbu a taktéž jsou plně zajištěny. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Rada guvernérů (2021) uvádí, že sazba sekundárního úvěru je znatelně vyšší než sazba úvěru primárního. Sazba sezónního úvěru se vypočítává průměrem vybraných tržních sazeb. Sazby stanovuje správní rada guvernérů Federálního rezervního systému, které platí pro všechny rezervní banky stejně.

Povinné minimální rezervy

Povinné minimální rezervy ve Spojených Státech amerických spravuje Federální rezervní systém, který na základě Federálního rezervního zákona zmocňuje představenstvo stanovit požadavky na rezervy ve stanovených mezích, aby měnová politika mohla být bez problémů prováděna při určitých typech vkladů a jiných závazků depozitních institucí. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

3.2.4 Regulace a dohled

USA má díky vysokému počtu bankovních institucí rozdělený dohled na více subjektů, které mají rozdělené sféry na dohled a regulaci.

Nejvýznamnější dohled má Federální rezervní systém a Federální korporace pojištění vkladů, které spolu dohlíží a regulují činnosti státních členských bank Fedu a zahraničních bank. Samotně Fed dohlíží na bankovní holdingové společnosti. Na státní banky, které nejsou členy Fedu, dohlíží samostatně Federální korporace pojištění vkladů. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

V USA působí v každém americkém státě State Banking Authorities, která se též podílí na dohledu státních bank ve svém státě, a tak Fedu a Federální korporaci pojištění vkladů umožňuje soustředit se na jiné činnosti. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Další nedílnou součástí dohledu a regulace je National Credit Union Administration, která se specializuje na dohled úvěrových družstev v celých Spojených státech amerických. Úvěrovou pomoc při nedostatku finančních zdrojů řeší Federální korporace pojištění vkladů, která jim pomáhá vyřešit půjčku, kterou lze vzít od MF, nikoliv od Federální rezervní banky. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

3.3 Druhý stupeň bankovního systému v USA

Druhý stupeň bankovního systému zahrnuje komerční banky. V USA jsou tři skupiny komerčních bank.

Ve druhém stupni BS jsou banky národní, které musí vlastnit licenci od Úřadu pro kontrolu měny a ze zákona jsou členy Federálního rezervního systému. Dále jsou banky státní, které musejí být licencované, avšak členy FEDu být nemusí. Proto je lze dělit na členské a nečlenské, z toho důvodu se v USA hovoří o systému duálního bankovníctví. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Členské banky musí držet akcie Federálních rezervních bank, z kterých jsou jim vypláceny dividendy, dále si mohou od nich brát diskontní úvěry. Jejich povinností je pojištění vkladů u Federální korporace pojištění vkladů. (Revenda, 2011)

Pokud by se státní banky chtěly stát členy musí, splnit zvláštní požadavky Rady guvernérů. Hlavním požadavkem je rozbor nákladů a užitků z členství. Za náklady FED bere povinný nákup akcií regionální Federální rezervní banky, s čímž je spojen přísnější dohled a regulace. Za přínos lze považovat výjimečný přístup ke službám FEDu, zejména k diskontním úvěrům a zúčtovacímu systému, dále podíl na tvorbě měnové politiky prostřednictvím své Federální banky. (Board of Governors of the Federal Reserve System, 2021)

Největší a nejznámější banky ve Spojených státech amerických jsou: J.P.Morgan Chase & Co., Bank of America, Citi, Wells Fargo, Chase a HSBC.

Další bankovní instituce, které působí ve Spojených státech pod hlavičkou Federálního rezervního systému jsou, spořitelní banky, vzájemné spořitelní banky, pobočky zahraničních bank a specializované bankovní instituce. (Revenda, 2011)

Specializované bankovní instituce jsou především financovány federální vládou a mají své specifické zákony. Patří mezi ně:

- banka specializovaná na zahraniční obchod – Export-Import Bank,
- bankovní instituce specializované na hypoteční úvěry – Government National Mortgage Association,
- bankovní instituce specializovaná na úvěrovou podporu studentů – Loan Marketing Association,
- bankovní instituce specializované na úvěry v zemědělství – Federal Agricultural Mortgage Corporation. (Revenda, 2011)

3.3.1 Unitární bankovníctví

Ve Spojených státech amerických působí vysoký počet komerčních bank, které mají nízký počet svých poboček. Unitární bankovníctví je důsledkem dřívějšího zákona, kdy bylo zakázáno otevírat si pobočku banky v jiném státě, než ve kterém banka získala licenci. Později se toto omezení zmírnilo a banky si mohly otevírat pobočky v kterémkoliv státě ve Spojených státech amerických, mnoho bank toho ale nevyužilo. Cílem zmírnění bylo zamezení krachu malých obchodních bank. (Revenda, 2011)

3.4 Mezinárodní vztahy

USA se od konce roku 1945 účastní prací Mezinárodního měnového fondu, ve kterém je jedním ze zakládajících členů. Také jsou členy Asijské rozvojové banky a stejně tak jsou členy Africké rozvojové banky. (Kalabis, 2020)

V Evropě jsou členy Evropské banky pro obnovu a rozvoj, a to od roku 1990. Rada guvernérů je členem Banky pro mezinárodní zúčtování. (Kalabis, 2020)

4 Porovnání bankovního systému České republiky a USA

V této kapitole bude porovnán bankovní systém České republiky s bankovním systémem Spojených států amerických. Dále tyto dva bankovní systémy jsou porovnány z následujících hledisek: podle počtu bank, podle získání bankovní licence, podle nabízených produktů v největších bankách daných zemích.

4.1 Bankovní systém České republiky a USA

Bankovní systém Spojených států amerických je taktéž dvoustupňový jako v České republice. V USA působí jako centrální banka Federální rezervní systém – FED a v České republice Česká národní banka.

Tyto dvě centrální banky se svými funkcemi neliší, avšak jsou odlišné, pokud jde o složení. FED má pod sebou 12 rezervních bank – centrálních bank a jejich 25 poboček, které působí v různých státech USA a dohlíží na licencované banky, které jsou členské, tudíž obchodní, dále má pod sebou Radu guvernérů a Federální výbor pro operace na volném trhu, které taktéž pomáhají FEDu s jeho činnostmi, jako je například měnová politika.

Česká národní banka je pouze jedna, nemá žádné jiné instituce pod sebou, které by jí pomáhaly vykonávat svoje činnosti. Česká banka má pouze bankovní radu, která se skládá ze sedmi členů, kteří se podílejí na výkonu všech funkcí. Po celé České republice má pouze sedm poboček.

Komerční bankovníctví USA a ČR z pohledu institucionálních typů se může zdát velmi podobné. Ve skutečnosti jsou tyto dvě země v oblasti komerčního bankovníctví značně odlišné. V obou systémech působí obchodní banky, avšak co se týče škály produktů, tak se liší. Obchodní banky v České republice nabízejí širokou nabídku služeb jak z investičního, tak i obchodního charakteru. V USA jsou nabízené produkty bank menší.

V obou zemích se banky snaží dosáhnout největších hodnot ve svých akciích.

Taktéž v obou bankovních systémech působí družstevní záložny, které jsou ve vlastnictví svých členů a podporují činnost prostřednictvím úvěrů, možností lepších vkladů s dobrým úrokem a zakládání účtů s nízkými poplatky oproti komerčním

bankám. V České republice družstevní záložny nesplňují podmínky pro působení na trhu jako banka, a proto jsou upravovány zvláštním zákonem. V USA jsou družstevní záložny jediné instituce, které mohou působit v bankovním sektoru a nemusí platit daně, zatímco v ČR družstevní záložny podléhají daním z příjmu.

Finanční instituce se v obou zemích věnují i podpoře klientů prostřednictvím hypotečních úvěrů. Poskytování úvěrů byl důvod vzniku velké finanční krize v USA a následného bankrotu. Výsledkem krize v USA byl zánik investičních bank. Hlavním důvodem bylo vysoké procento nesplacených úvěrů kvůli vysokým úrokovým sazbám. Českou republiku taktéž zasáhla velká finanční krize, ale díky tomu, že české banky disponovaly vysokou likviditou, dostatečnými zdroji pro poskytování úvěrů z primárních vkladů a taktéž věnovaly vysokou pozornost klientovi, protože si chtějí být jisti, že je schopen platit úvěr. Díky tomu to v České republice nezpůsobilo bankrot. Obchodním bankám finanční krize zapříčinila “pouze“ snížení zisku.

4.2 Získání bankovní licence

Pro získání bankovní licence je důležité splnit určité podmínky, které udává centrální banka dané země.

Prvním krokem pro získání bankovní licence je podání žádosti, která je pro obě země stejná. Musí obsahovat strategický záměr banky, její obchodní plán a analýzu trhu, kde banka bude působit.

Hlavním kritériem pro založení banky, s čímž je spojeno získání bankovní licence, je základní kapitál. V České republice je nastaven základní kapitál na 500 mil Kč, kdy tato suma musí být uložena nebo poslána na předem určený bankovní účet. Ve Spojených státech amerických se základní kapitál pohybuje okolo 10–30 mil \$, což v přepočtu na koruny české je 219 500 000 – 658 500 000. Banka s uloženým základním kapitálem na spodní hranici je ve výhodě a je to o polovinu více peněz než v České republice. Ve Spojených státech amerických musí mít zakladatelé další finanční prostředky, a to ve výši 500 000 \$ až 1 mil \$ na další nečekané náklady. Dále je tam možnost si založit taktéž offshore banku, jinak řečeno zahraniční banku, která povoluje poskytovat služby lidem, kteří nemají trvalé bydliště v místě působení offshore banky. Zde je nutné složit základní kapitál, a to ve výši 1 mil \$, na náklady je třeba mít \$ 150 000 až \$ 250 000.

Dalším požadavkem v České republice k získání bankovní licence je právní forma. Česká národní banka požaduje, aby bankovní společnosti byly akciové společnosti, to však neplatí ve Spojených státech amerických, některé bankovní instituce jsou akciové společnosti nebo veřejné společnosti.

Co dalšího je rozdílné mezi Českou republikou a Spojenými státy americkými je to, že v USA je k získání bankovní licence potřeba mít řádně vyškolený personál, který musí projít prověrkou FBI.

4.3 Počet bank

Následné porovnání je věnováno počtu bank v ČR a USA a počtu klientů, které připadají na jednu banku.

Tabulka č. 3, Porovnání počtu obchodních bank v USA a ČR

	Počet bank	Počet osob připadající na jednu banku
Česká republika	44	243 223
USA	4375	75 972

Zdroj: vlastní zpracování (dle ČNB, Bank Branch locator)

USA jsou v rozloze znatelně větší než Česká republika, mají více obyvatel, a to samé platí i o počtu bank, kde jich je téměř 100krát více. V USA se za poslední roky se snížil počet bank z 18 000 na dnešních 5276 a je zřejmé, že v tomto duchu bude USA pokračovat. Taktéž lze banky porovnat podle průměru obyvatel připadajících na jednu z bank. Jak je vidět v tabulce výše, v České republice připadá na jednu banku třikrát více obyvatel než v USA.

4.4 Založení bankovního účtu

V obou zemích je zakládání bankovního účtu téměř totožné a je k tomu potřeba pouze občanský průkaz. V případě, že klient je mladší osmnácti let, je potřeba doklad totožnosti jeho zákonného zástupce a rodný list klienta. To vše platí pro občany obou států.

Ovšem pokud si občan České republiky nebo jiného státu bude chtít založit bankovní účet u banky v USA, je to složitější. K založení účtu je potřeba pas či řidičský průkaz, platné vízum neboli povolení k pobytu, dále americké občanství nebo SSN (číslo sociálního zabezpečení), osobní údaje, a to především adresu pobytu v USA. V poslední řadě jsou potřeba peněžní prostředky, protože banky požadují minimální vklad. (WISE, 2022)

Největší problém dělá SSN číslo, které se uděluje americkému občanovi či cizinci, který oficiálně v USA pracuje, což znamená, že je potřeba doložit bance pracovní smlouvu a potřebné dokumenty. Získání tohoto čísla trvá nějaký čas, a i tak ho získat nemusíte. I bez přidělení tohoto čísla je možné i banky zřídit bankovní účet pro cizince, kde nejsou žádné výhody a vše je daleko nákladnější. (WISE, 2022)

V České republice to tak složité není, jelikož Česká republika není země, kde se každý žadatel o bankovní účet prověřuje do detailu. Jestliže si v České republice bude chtít založit účet cizinec, potřebuje k tomu cestovní pas či povolení k pobytu, které není v České republice problém. Dále je třeba vložit finanční prostředky pro aktivaci účtu. Banka si může žádat původ o těchto peněz, což ale ve většině případech není běžné. (Chytryprevod, 2018)

Nejlepší volbou banky pro cizince v České republice je mBank, kde založení účtu je zdarma, jakož příchozí i odchozí platby a požadují k založení pouze cestovní pas. Další nejvíce využívanou bankou je Air Bank, kdy platí měsíční poplatek 100 Kč a k založení jsou potřeba dva doklady, cestovní pas a řidičský průkaz. Banka Air Bank nabízí cizincům vést účet v korunách, dolarech či eurech. Třetí nejvíce využívanou bankou je Fio Banka, která umožňuje pouze vedení účtu v korunách, jehož založení je zdarma a je k němu potřeba oprávnění pobytu na území České republiky. (Chytryprevod, 2018)

4.5 Bankovní produkty největších bank v dané zemi

Pro porovnání bankovních produktů je zvolena Česká spořitelna za Českou republiku a Bank of America za USA.

Největší bankou a zároveň nejstarší bankou v České republice je Česká spořitelna, která má kořeny vzniku v roce 1825. Nyní má 4,7 milionu klientů, což z celkové populace je 43,88 %. V USA je největší bankou Bank of America, která byla založena v roce 1930. Počet klientů je značně vyšší, což je dané poměrem obyvatel v obou zemích. Bank of America má 67 milionu klientů, což udává 20,16 % z celé populace. Jak lze vidět, má o polovinu méně klientů z celkového počtu obyvatel než Česká spořitelna.

Obě banky svým klientům nabízí mnoho služeb, od běžných účtů přes hypotéky až po různé investice.

4.5.1 Produkty pro studenty

Bankovní produkty pro studenty jsou ve většině bankách a zemích různých. Proto stojí za to porovnat nabízené produkty v České republice, a to zejména u České spořitelny a v USA u Bank of America.

Česká spořitelna

Česká spořitelna nabízí studentům do 26 let studentský účet, který má nulové poplatky za jeho vedení, tak i za výběry, vklady a různé transakce. Tento účet lze založit online či na pobočce a stačí k tomu občanský průkaz a potvrzení o studiu. Navíc nabízí dětský účet, který slouží dětem mladším 18 let, přičemž vše musí být se souhlasem zákonného zástupce, kde je požadován občanský průkaz jak dítěte, tak právě i zákonného zástupce.

Bank of America

Bank of America má taktéž sekci produktů, které nabízí studentům. Jako hlavní je běžný účet, checking account, který lze založit jak online, tak na pobočce, a to zdarma a s nulovými poplatky. Student account je pro všechny studenty, ať na základní, střední či vysoké škole a není věkem omezený. K založení takového účtu je třeba občanský průkaz a potvrzení školy o studiu.

Dalšími produkty, které Bank of America nabízí na míru studentům je, saving account, tedy spořicí účet, dále student credit card, účet pro start bydlení, dalším produktem pro studenty je auto loans, půjčka na auto či půjčka na studium.

Zhodnocení

Bank of America má pro studenty více možností, ať to jsou půjčky na bydlení, auto či na studium. Jak je již známo, v USA se platí každá škola od základní, až po univerzitu. Každý občan nemá finance na to to platit, a tak si studenti musí brát studentské půjčky, které ve většině případech splatí až v pozdějším věku. Česká republika a konkrétně Česká spořitelna takové možnosti pro studenty nemá a produkty s výhodnými sazbami a úročením nenabízí.

4.5.2 Běžný účet

Nejnabízenějším produktem obou bank je běžný účet. Je to účet, kam domácnostem chodí výplaty či různé příjmy. K běžnému účtu patří karta debetní, a to jak v České spořitelně, tak i v Bank of America. Běžný účet u obou bank slouží pouze pro příjem finančních prostředků a pro placení svých závazků, nikoliv ke spoření či půjčování si peněz. Obě banky mají společné založení běžného účtu, a to jak z domova, tak i na pobočce, dále nabízejí internetové bankovníctví, kde lze vidět zůstatek svých finančních prostředků a taktéž lze posílat finance na jiné účty a provádět různé transakce.

Česká spořitelna

U České spořitelny si lze vybrat ze dvou běžných účtů, a to Standart účet nebo Plus účet. Tyto dva typy účtů se primárně liší v tom, že v případě založení spořicího účtu jsou lepší sazby na Plus účtu, a to až 1,5 % ročně do 200 000 Kč, vedení tohoto účtu stojí měsíčně 100 Kč. Přičemž na účtu Standart je vedení účtu zdarma a sazbu na spořicímu účtu 0,2 % ročně do 200 000 Kč.

Bank of America

Bank of America nabízí taktéž dva typy běžných účtů a liší se prvním vkladem a zůstatkem na účtu, který nikdy nesmí být \$ 0. První běžný účet je Advantage Plus, výhodný plus účet. K založení tohoto účtu je potřeba mít první vklad v minimální výši \$ 250 a zůstatek na účtu musí být vždy alespoň \$ 1 500. V rámci založení Advantage Plus je možnost hlídání přečerpaní měsíčního nastaveného limitu a taktéž možnost zakoupení papírových šeků. Druhý běžný účet, který nabízí Bank of America je Advantage relationship, výhodné přátelství. Přičemž při jeho založení první vklad není důležitý, ale

hlavním faktorem je zůstatek na účtu, a to v minimální výši \$ 10 000. Výhodou tohoto účtu jsou vyšší sazby úroků za uložení finančních prostředků na účtu a taktéž nákup papírových šeků za dosti výhodné ceny. Oba běžné účty jsou bez poplatků.

Zhodnocení

Jak je již výše zmíněno, Česká spořitelna i Bank of America svým klientům nabízí dva typy běžných účtů a vždy je jeden v něčem výhodnější. V USA a konkrétně tedy Bank of America nabízí svým klientům běžné účty, přičemž na nich není možné mít nulový zůstatek, v České republice, tedy v České spořitelně tomu tak není a svým klientům nulový zůstatek umožňuje. Dalším rozdílem obou bank je poplatek za vedení účtu, kdy Bank of America nabízí běžné účty bez jakýchkoliv poplatků včetně vedení a Česká spořitelna svým klientům účtuje poplatek pouze za vedení a to 100 Kč.

4.5.3 Spořicí účty

Dalším společným produktem obou bank je účet spořicí, který slouží k nasrádání finančních prostředků za účelem použití v budoucnu.

Česká spořitelna

V České republice je více možností a větší výběr pro občany. Česká spořitelna mezi spoření řadí:

- spořicí účet České spořitelny,
- stavební spoření,
- doplňkové penzijní spoření,
- účet vkladový.

Česká spořitelna nabízí stavební spoření, kdy v České republice platí, že doba spoření je minimálně šest let. Částku, která má být naspořena si určuje klient a díky cílové částce je vypočítán měsíční vklad, který klient na účet musí měsíčně posílat. Po naspoření cílové částky a splnění lhůty spoření lze finanční prostředky vybrat. U stavebního spoření je výhoda, že spoření může být použito na cokoli, jak na bydlení, tak na investici do auta a tak dále. Lze stavební spoření převést do hypotéky. V České republice je u tohoto druhu spoření státní podpora ve výši 2 000 Kč při minimálním ročním vkladu 20 000 Kč. Česká spořitelna nabízí jako jedna z mála v České republice vysoké procento úročení a to až 4,8 % ročně.

Dalším spořicíím produktem je spoření České spořitelny, kdy lze ukládat libovolnou částku, taktéž doba spoření je libovolná.

Klient banky s účtem Plus může dosáhnout úroku ve výši 1,5 % ročně, v ostatních případech Česká spořitelna nabízí úrok 0,2 % ročně. Výhodou tohoto spoření je, že finanční prostředky máte kdykoliv k dispozici.

Třetím druhem spoření, který nabízí Česká spořitelna je účet vkladový. Výhodou tohoto spořicího účtu je, že klient dopředu ví, kolik bude mít naspořeno a tím pádem jaký výnos ze svých vkladů bude k dispozici. Vkladový účet lze zjednat na tři, šest a dvanáct měsíců. Za brzké vybrání se žádné poplatky ani pokuty nevedou.

Posledním ze spořicíích účtu je doplňkové penzijní spoření, což je spoření, které pomůže v důchodovém věku, aby klient měl zajištěný příjem. Jako v případě stavebního spoření lze získat státní podporu, a to ve výši 230 Kč za měsíc, což je 2 760 Kč ročně. Taktéž výhodou je odečet ze základu daně, a to až ve výši 24 000 Kč.

Bank of America

Bank of America nabízí pouze jediný spořicí účet, saving account. Spořicí účet Bank of America je zcela individuální pro požadavky každého klienta zvlášť. Na tomto účtu lze spořit své finanční prostředky s úrokem pro běžného občana 0,01 % ročně, při sjednání silver či platinum spořicího účtu je možnost úroku až 0,06 % ročně. Při sjednání jsou podmínky individuální, jak částka, tak i doba spoření. Ovšem co se nemění pro nikoho je poplatek za otevření účtu, který činí \$ 100.

Bank of America zcela výjimečně nabízí svým klientům penzijní spoření, které slouží k zajištění příjmu k dřívějšímu odchodu do důchodu. V USA je zcela běžné, že občani USA chodí do důchodu již v 55 letech, přičemž musí mít našetřené nějaké finanční prostředky, jelikož důchod jim je vyplacený až ve věku 65. Bank of America svým klientům neurčuje žádnou částku, kterou musí vložit. Vkládají si tolik \$ kolik uznají za vhodné. Zaměstnavatelé svým zaměstnancům přispívají stejnou částku, kterou si spoří.

Zhodnocení

Rozdíl spořicíh účtů v České spořitelně a v Bank of America je veliký. Hlavním rozdílem je, že u České spořitelny je na výběr ze čtyř druhů spoření s různými účely, a navíc s příspěvkem státu, přičemž Bank of America nabízí pouze jedno spoření, které lze použít na cokoli a žádné zvláštní podmínky se nekladou, avšak stát svým občanům nepřispívá.

4.5.4 Půjčky a hypotéky

Dalším produktem nabízeným Českou spořitelnou a Bank of America jsou půjčky, hypotéky, půjčky na auto. Každá z bank má jiné podmínky.

Česká spořitelna

Česká spořitelna má sekci půjčky, v níž se nachází produkt půjčka, což je půjčka, kterou si můžete vzít na cokoli, nemusíte udávat účel, v opačném případě si můžete vzít půjčku účelovou, kde je nutné uvést, na co se půjčka bere. Dalším důležitým rozdílem v půjčce účelové a neúčelové je rozdílná sazba, při standartní půjčce je úroková sazba 9,4 %, přičemž při účelové půjčce je sazba výrazně nižší, a to až o 2 %. U půjčky standartní je možné dřívější doplacení, což znamená, že Česká spořitelna je ochotna odpustit svým klientům až 15 posledních splátek. Taktéž do sekce půjčky Česká spořitelna řadí úvěr na družstevní bydlení a rekonstrukci bytu či domu. Česká spořitelna dále nabízí hypotéku, která slouží pouze na financování bydlení, jako je například koupě bytu, baráku či postavení baráku. Hypotéka je zastavena nemovitostí, na kterou se hypotéka poskytuje. Poskytnutí hypotéky je podmíněno svými finančními prostředky, které jsou alespoň 10 % z ceny nemovitosti, klient musí být taktéž spolehlivý plátcem a musí být schopen své závazky plnit. Maximální výše hypotéky, kterou Česká spořitelna nabízí je 10 mil Kč

Bank of America

Bank of America takové možnosti jako Česká spořitelna nenabízí, nabízí pouze půjčku na kreditní kartu, čemuž se říká kontokorent, kdy čerpání finančních prostředků jde do mínusu a poté je lhůta na splacení. Bank of America nabízí pouze hypotéky neboli půjčky na financování bydlení. Chtějí předcházet tomu, že by si lidé půjčovali na zbytečné věci. Bank of America nabízí hypotéky za podmínky vlastních finančních prostředků,

kteřé musí být 5 % z hodnoty nemovitosti. Bank of America nabízí hypotéky do výše \$ 2,5mil, což je v přepočtu 62,5 mil Kč.

Zhodnocení

Rozdíl nabídky České spořitelny a Bank of America je zásadně v tom, že Česká spořitelna poskytuje neúčelové půjčky a díky tomu vzniká zadluženost občanů v ČR, protože si půjčují na nepodstatné věci. Bank of America poskytuje půjčky pouze na financování bydlení či jeho rekonstrukci. Rozdílem mezi hypotékou, půjčkou na bydlení, České spořitelny a Bank of America je procento vlastních prostředků, které u České spořitelny je aktuálně 10 % a u Bank of America pouze 5 % a taktéž maximální výše, kdy Česká spořitelna půjčuje “pouze“ 10 mil Kč a Bank of America v přepočtu 62,5 mil Kč.

Tabulka č. 4, Porovnání hypoték po dobu 30 let v ČR a USA

Doba půjčení: 30 let	Výše půjčky	Sazba	Měsíční splátka
Česká spořitelna	6 250 000 Kč	4,64 % p.a.	29 201 Kč
Bank of America	\$ 250 000	4,000 % p.a.	\$ 955 (23 875 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování (Bank of America, Česká spořitelna)

Tabulka č. 5, Porovnání hypoték po dobu 15 let v ČR a USA

Doba půjčení: 15 let	Výše půjčky	Sazba	Měsíční splátka
Česká spořitelna	6 250 000 Kč	4,64 % p.a.	43 633 Kč
Bank of America	\$250 000	3,125 % p.a.	\$1 393 (34 825 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování (Bank of America, Česká spořitelna)

Zde si lze všimnout rozdílu hypotéky u České spořitelny a u Bank of America. Velikost hypotéky je stejná, přičemž sazby a měsíční splátky se výrazně liší. Bank of America je schopna svým klientům snížit sazbu při kratším čase splácení, a to téměř o 1,5 %, což Česká spořitelna si drží stále stejnou sazbu ať máte hypotéku na 10, 15 či 30 let.

Společným produktem se stejnými podmínky u obou bank je Americká hypotéka, home equity loan, ta se liší od normální hypotéky pouze tím, že finance mohou být použity na cokoliv. Stále platí pravidlo, že i tuta hypotéka musí být zajištěna zástavním právem nemovitosti.

4.5.5 Půjčka na auto, leasing

Ačkoliv půjčku na auto známe nejčastěji pod pojmem leasing, Bank of America to má jako auto loans, což znamená, že si lze vzít půjčku na auto. Česká spořitelna tuto možnost přímo svým klientům nenabízí, má na to dceřinou společnost Leasing České spořitelny, a.s., tuto možnost nabízí pouze svým klientům České spořitelny.

Závěr

Práce se zabývala bankovním systémem v ČR a v USA. Cílem bylo popsat základní principy bankovního systému, srovnat pozice centrálních bank a porovnat strukturu komerčního bankovníctví.

Teoretická část byla rozdělena na dvě kapitoly. První z nich se zabývala obecným vymezením forem bankovních systémů, funkcemi centrální banky a zásadami její činnosti. Dále obsahovala obecný popis komerčních bank a jejich základních funkcí a bankovního prostředí. Druhá kapitola se zabývala charakteristikou bankovního systému, popisem centrálních a obchodních bank a strukturou bankovního sektoru v České republice a ve Spojených státech amerických. Podrobněji byly popsány funkce České národní banky a Federálního rezervního systému a taktéž jejich složení.

V poslední části bakalářské práce bylo provedeno srovnání bankovních systémů, a to z hlediska centrálních bank, získání bankovní licence, založení běžného účtu, počtu komerčních bank a jejich nabízených produktů.

Při porovnání obou bankovních systémů bylo zjištěno, že bankovní systém v USA je vyspělejší než v České republice, a to jak ve složení, v počtu bank tak v nabízených produktech. Komerčních bank ve Spojených státech amerických je téměř stokrát více než v České republice a z toho plyne, že průměrný počet klientů připadající na jednu banku je v ČR třikrát vyšší než v USA.

Největším rozdílem mezi bankovními systémy je ten, že Federální rezervní systém má pod sebou další organizace – rezervní banky, které mu pomáhají vykonávat všechny funkce, což Česká národní banka nemá a všechny funkce vykonává ona sama. Funkce vykonávané oběma centrálními bankami jsou téměř totožné.

Dalším zásadní rozdílem je získání bankovní licence, kdy nově začínající banka v USA musí mít kromě základního kapitálu další finanční prostředky na mimořádné náklady. V České republice pouze stačí základní kapitál. Dalším rozdílem je, že nový pracovník banky musí v USA projít velkou prohlídkou, a to konkrétně u FBI. V České republice pouze stačí donést čistý trestní rejstřík a dodání bezdlužnosti.

U Bank of America a u České spořitelny jsou rozdíly v nabízených produktech, a to zejména u produktů pro studenty, kdy Bank of America studentům nabízí mnoho možností, jak si zafinancovat bydlení, nové auto či studium, a to s výhodnými ročními sazbami. Česká spořitelna toto studentům nenabízí. Jediný produkt, který je přímo studentům je běžný účet s nulovými poplatky. Dále se liší v půjčkách, protože Česká spořitelna nabízí mnoho druhů půjček – účelové, neúčelové, což Bank of America neumožňuje a předchází tím zadluženosti jejich občanů. Ostatní nabízené produkty jsou si dosti podobné, jsou odlišné v sazbách či v poplatcích.

Tato práce měla poukázat na důležitost bankovních systémů především centrálních bank, bez kterých bych nefungovala stabilní ekonomika v daných zemích.

Seznam použité literatury

Bankovníctví, finance (2021). *Charakteristika typů obchodních bank*. Dostupné 13.10.2021 z 5. Charakteristika typů obchodních bank – Bankovníctví, finance – Studium (studentske.eu)

Bankovníctví, finance (2021). *Členění obchodních bank*. Dostupné 13.10.2021 z 3) Členění obchodních bank podle vlastnictví: - Bankovníctví, finance – Studium (studentske.eu)

Board of Governors of the Federal Reserve System (2021). *Structure of federal reserve system*. Dostupné 13.10.2021 z <https://www.federalreserve.gov/aboutthefed/structure-federal-reserve-system.htm>

Board of Governors of the Federal Reserve System (2021). *Structure of federal reserve banks*. Dostupné 13.10.2021 z <https://www.federalreserve.gov/aboutthefed/structure-federal-reserve-banks.htm>

Board of Governors of the Federal Reserve System (2021). *Structure of federal open market*. Dostupné 13.10.2021 z <https://www.federalreserve.gov/aboutthefed/structure-federal-open-market-committee.htm>

Board of Governors of the Federal Reserve System (2021). *Monetary policy*. Dostupné 13.10.2021 z <https://www.federalreserve.gov/monetarypolicy/fomc.htm>

Commercila Bank. (2013). *What is commercial bank*.

Dostupné 01.06.2021 <http://www.investopedia.com/terms/c/commercialbank.asp>

Česká bankovní asociace (2021). *Finanční vzdělávání*. Dostupné 5.11.2021 z Bankovní dohled - Finanční vzdělávání (financnivzdelavani.cz)

Česká národní banka (2021). *Měnová politika*. Dostupné 13.10.2021 z <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/uloha/>

Česká národní banka (2021). *Bankovní rada ČNB*. Dostupné 13.10.2021 z https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/bankovni-rada/bankovni-rada-cnb/

Česká národní banka (2021). *Zastoupení ČNB*. Dostupné 13.10.2021 z https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/zastoupeni-cnb/

Český statistický úřad (2022). *Inflace, spotřební ceny*. Dostupné 22.4.2022 Inflace, spotřebitelské ceny | ČSÚ (czso.cz)

Hovorka (2021). *Největší banky v Česku podle počtu klientů i peněz*. Dostupné 13.10.2021 <https://www.penize.cz/bezne-ucty/425357-nejvetsi-banky-v-cesku-zebricek-podle-poctu-klientu-i-penez>

Chytryprevod. (2018). *Bankovní účet pro cizince*. Dostupné 6.2.2022 Bankovní účet pro cizince? Účet lze zřídit kdekoliv, podmínky se ale liší! (chytryprevod.cz)

JANČA, T. (2001). *Peníze.cz*. Dostupné 01.06.2021 <http://www.penize.cz/investice/14059-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-fedu-ale-bali-jste-se-zeptat>

JANČA, T. (2001). *Peníze.cz*. Dostupné 01.06.2021 <http://www.penize.cz/investice/14063-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-fedu-iii>

Kalabis, Z. (2020). Střípky z dějin bankovníctví v USA. *Bankovníctví*. 13 (1), 48-50.

MISHKIN, F. (2017). *The Economics of Money, Banking, and Financial Markets*. Harlow: Pearson Education. Columbia University

PAVLÁT, V. (2004). *Centrální bankovníctví*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.

POLOUČEK, S. (2006). *Bankovníctví*. Praha: C.H. Beck.

PŮLPÁNOVÁ, S. (2011). *Komerční bankovníctví v České republice*. Praha: Vysoká škola ekonomická.

REVENDA, Z. (2011). *Centrální bankovníctví*. (3). Praha: Management Press.

REVENDA, Z. (2014). *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. (5). Praha: Management Press.

VENCOVSKÝ, F. (1999). *Dějiny bankovníctví v českých zemích*. Praha: Bankovní institut a.s.

WISE. (2022). *Založit bankovní účet v USA*. Dostupné 6.2.2022 Jak si založit bankovní účet v USA? Jednoduchý postup krok za krokem - Wise, dříve TransferWise

Seznam tabulek

Tab. 1: Struktura bankovní bilance České národní banky	26
Tab. 2: Struktura bankovní bilance obchodních bank.....	31
Tab. 3: Porovnání počtu bank v USA a ČR.....	43
Tab. 4: Porovnání hypoték po dobu 30 let v ČR A USA.....	50
Tab. 5: Porovnání hypoték po dobu 15 let v ČR A USA.....	50

Seznam obrázků

Obr. 1: Druhy bank spadající pod banku centrální	10
Obr. 2: Funkce centrální banky.....	13
Obr. 3: Mapa poboček České národní banky.....	22
Obr. 4: Pobočky rezervní banky v USA.....	35

Abstrakt

Slámová, V. (2022). *Bankovní systémy ve vybraných zemích* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: bankovní systém, komerční banky, centrální banka, Česká národní banka, Federální rezervní systém, funkce bank, produkty bank, bankovní licence

Tato bakalářská práce se zabývá bankovními systémy v České republice a ve Spojených státech amerických a jejich vzájemnými rozdíly. Hlavním cílem bakalářské práce je na základě teoretických východisek charakterizovat bankovní systém České republiky a dále USA. V teoretické části je nejprve popsán bankovní systém obecně. Dále je detailněji popsán bankovní systém České republiky, jeho historie, rozdělení a funkce. Stejným způsobem je popsán bankovní systém ve Spojených státech amerických. Dílčím cílem bakalářské práce je na základě vybraných hledisek porovnání obou bankovních systémů. Bankovní systém v České republice a ve Spojených státech amerických je porovnán z hlediska: centrálních bank, počtu bank v zemi, získání bankovní licence a produktu bank.

Abstract

Slámová, V. (2022). *Banking systems in selected countries*. (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: banking system, commercial banks, central bank, Czech National Bank, Federal Reserve System, bank functions, bank products, banking licenses

This bachelor thesis deals with the banking system in the Czech Republic and the United States of America and their differences. The main goal of the bachelor's thesis is to characterize the banking system of the Czech Republic and the USA on the basis of theoretical background. The theoretical part first describes the banking system in general. Next chapter is about banking system of the Czech Republic, its history, division, and functions are also described in more detail. The banking system in the United States of America is described in the same way. The partial goal of the bachelor thesis is based on selected aspects of comparison of both banking system, The banking system in the Czech Republic and the USA is compared in terms of central banks, the number of banks in the country, obtaining a banking license and the product of banks.